

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของแหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

นันทิดา ชะเวงรัมย์¹ นฤมล วงษ์สุวรรณ² ชนิภา พลคำ³

เมทินี ศรีพุด⁴ สุพัตรา รักการศิลป์⁵

¹⁻⁴นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
⁵อาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Nanthida.cha@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุน ผลตอบแทน และวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทอผ้าไหมบ้านโคกเมือง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มทอผ้าไหมบ้านโคกเมือง มีจำนวนต้นทุนรวมการทอผ้าไหมจากผ้าไหม จำนวน 30 ผืน โดยรวมจำนวน 27,897 บาท แยกได้ดังนี้ ค่าวัตถุดิบ จำนวน 6,664 บาท ค่าแรงงาน จำนวน 20,420 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 341 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 472 บาท เมื่อพิจารณาจากจำนวนผู้ที่ทอผ้าไหม จำนวน 30 คน พบว่า โดยเฉลี่ยมีต้นทุนรวมจากการทอผ้าไหมต่อผืน จำนวน 929.90 บาท โดยแยกเป็น ค่าวัตถุดิบ จำนวน 222.13 บาท ค่าแรงงาน จำนวน 680.67 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 11.37 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 15.73 บาท เมื่อพิจารณาจากจำนวนผู้ที่ทอผ้าไหม จำนวน 30 คน พบว่า โดยเฉลี่ยมีต้นทุนรวมจากการทอผ้าไหมต่อปี จำนวน 102,265.00 บาท โดยแยกเป็น ค่าวัตถุดิบ จำนวน 25,038.00 บาท ค่าแรงงาน จำนวน 74,286.67 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 1,215.00 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 1,725.33 บาท 2) กลุ่มทอผ้าไหมบ้านโคกเมือง มีการทอผ้าไหมต่อปี จำนวน 3,300 ผืน และมีรายได้จากการขายต่อปี จำนวน 6,600,000 บาท เมื่อพิจารณาจากผู้ทอผ้าไหม จำนวน 30 คน พบว่า โดยเฉลี่ยมีการทอผ้าไหมต่อปีต่อคน จำนวน 110.00 ผืน รายได้จากการขายต่อผืนต่อคน จำนวน 2,000.00 บาท และมีรายได้จากการขายต่อปีต่อคน จำนวน 220,000.00 บาท 3) กลุ่มทอผ้าไหมบ้านโคกเมือง มีรายได้จากการขาย จำนวน 6,600,000 บาท และมีต้นทุนการผลิต จำนวน 3,016,190 บาท คิดเป็นกำไรขั้นต้น จำนวน 3,583,810 บาท คิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้น 54.30% คิดเป็นกำไรสุทธิ จำนวน 3,532,050 บาท คิดเป็นอัตรากำไรสุทธิ 53.52%

คำสำคัญ : ต้นทุน, ผลตอบแทน, ผลิตภัณฑ์ผ้าไหม

ABSTRACT

The objective of this study was to investigate and analyze the cost and benefit of silk products of the tourist attractions at Ban Khok Mao community, Chorakhe Mak Sub-district, Prakhonchai District, Buriram province. The collected data were collected from the Ban Khok Mao silk weaving group. The instruments were questionnaires, interviews and group discussions. The findings were as follows: 1) The total cost of silk product was for raw materials of Baht 6,664, Baht cost of Baht 20,420, production cost was Baht 341 and operating cost was Baht 472, considering the number of silk weaving. 30 people found that the average cost of silk weaving was 929.90 Baht, divided into raw materials of 222.13 baht, labor cost 680.67 baht, production cost 11.37 baht and cost. Considering the number of 30 silk weavers, the average cost of silk weaving per year was 102,265.00 baht, divided into raw materials of 25,038.00 baht, labor cost 74,286.67 baht. Baht production cost 1,215.00 Baht and operating cost 1,725.33 Baht 2) Ban Khok Muang Silk Weaving Group There are 3,300 silkworm weaves per year and 6,600,000 baht per year in sales. Considering 30 silk weavers, the average silk weaving per year was 110.00. Sales volume per person of 2,000.00 baht and sales revenue per person 220,000 baht. 3) The sales revenue is 6,600,000 Baht and the production cost is 3,016,190 Baht or gross profit of Baht 3,583,810 or 54.30% of gross profit or 3,532,050 Baht or 53.52%

Keywords: cost, benefit, silk product

1. บทนำ

จากที่รัฐบาลได้ให้ใช้นโยบายการสร้างรายได้ให้กับประชาชน โดยได้จัดให้ทุกจังหวัดดำเนินการจัดโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product : OTOP) เพื่อให้แต่ละชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสินค้า เพื่อที่จะเสริมสร้างความเจริญให้แก่ชุมชนให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนได้ดีขึ้น นอกจากนี้แล้วสิ่งหนึ่งที่รัฐบาลได้ให้ดำเนินการคือ การผลักดันนโยบายจากรากหญ้าสู่รากแก้ว ซึ่งให้ความสำคัญในการมุ่งเสริมสร้างศักยภาพสินค้าและมูลค่าเพิ่มในการผลิตและบริการ โดยการผลิตหรือจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพด้วยการต่อยอดทักษะทางภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ เพื่อเกิดความแตกต่างในผลิตภัณฑ์สามารถพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพ และมีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเองสอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นให้สามารถจำหน่ายทั้งตลาดภายในและต่างประเทศ (สลักฤทธิ์ สมฤทธิ์, ไพฑูรย์ อินตะขันธ์, 2555 : 2)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภูมิภาคที่สำคัญในการผลิตผ้าไหมในระดับประเทศ โดยได้มีรูปแบบและลวดลายของผ้าไหมในแต่ละท้องถิ่นที่แสดงเอกลักษณ์พิเศษของแต่ละท้องถิ่น สะท้อนถึง

วัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีการทอผ้าไหมได้ประณีตงดงามมาก ผ้าไหมบุรีรัมย์มีชื่อเสียงที่เป็นที่รู้จักกันมาช้านาน เป็นองค์ความรู้ท้องถิ่นที่สำคัญที่ควรปลูกฝังให้แก่ผู้ ที่สนใจในรุ่นหลัง สิ่งหนึ่งที่จะทำให้ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าของจังหวัดบุรีรัมย์ยังคงอยู่และมีการ พัฒนาให้ดีขึ้น คือการส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของผ้าไหม มีความนิยมใช้ผ้าไหมและ ผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม จะช่วยให้ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมีรายได้ เป็นแรงจูงใจให้เกิดความสนใจในการพัฒนา ผ้าไหมให้ได้คุณภาพที่ดีมากยิ่งขึ้น มีผลผลิตเป็นไปตามความต้องการของผู้ซื้อ จากสภาพการผลิตและ การจำหน่ายผ้าไหมของชาวจังหวัดบุรีรัมย์ในปัจจุบันยังประสบปัญหาในหลายๆ ด้าน เช่น การย้อมสี ผ้าไหมด้วยสารเคมี การผลิตผ้าไหมของชาวบ้านไม่สามารถทำให้ผ้าไหมเพิ่มมูลค่าให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ได้ บางผลิตภัณฑ์ล้นตลาดเพราะสวดลายและสีไม่เป็นที่ยอมรับ เช่น ลายโบราณแบบปราสาทเขมร ที่ให้ สีตามความเคยชินของท้องถิ่น แต่ไม่ค่อยเป็นที่ต้องการของผู้ซื้อ ปัญหาส่วนหนึ่งเกิดขึ้นเพราะเป็นการ ผลิตตามวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยขาดการศึกษาเรื่องความต้องการซื้อผ้าไหมของผู้บริโภค และขาดการพัฒนาให้หลากหลาย พันสมัย จึงทำให้ไม่สามารถขายสินค้าผ้าไหมได้มากเท่าที่ควร (ประวัติน สมเป็น และคณะ, 2548 : 1 - 2) ด้วยปัญหาและความสำคัญของผ้าไหมบุรีรัมย์ดังกล่าว ปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้สิ่งทอและผลิตภัณฑ์สิ่งทอมีตลาดที่กว้างขวางยิ่งขึ้น คือ การออกแบบ การพัฒนารูปแบบ คุณภาพ และมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ในระดับสากล ในการนี้จึงได้มีการวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ เพื่อสร้างองค์ความรู้ร่วมกันระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นกับสากลและสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน (พิมพ์ แต่ศิริเวช, 2545 : 2)

ชุมชนบ้านโคกเมือง มีประวัติความเป็นมาจากการบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่และผู้ใหญ่บ้าน กล่าวไว้ว่า ในปี พ.ศ. 2483 นายเพชร โพธิ์นวลศรี ได้อพยพมาจากบ้านตาจ้ง อำเภอละหานทราย และ ในปี พ.ศ. 2484คนไทยที่ได้เดินทางมาจากประเทศกัมพูชา มาจับจองที่ดิน และได้ชักชวนญาติพี่น้อง จากจังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดร้อยเอ็ด ประมาณ 30 - 40 ครอบครัว แต่เดิม ได้มีการปกครองขึ้นตรงกับบ้านบัว หมู่ 3 ตำบลจรเข้มาก โดยมีนายน้อย ลอยประโคน ได้ทำหน้าที่ เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในปี พ.ศ. 2500 มีการกระจายของครัวเรือนมีจำนวนมากขึ้น กรมการปกครอง จึงได้ยกฐานะให้เป็นหมู่บ้านและได้ตั้งชื่อว่า “บ้านโคกเมือง” เนื่องจากที่ตั้งของหมู่บ้านเป็นที่ราบลุ่ม และมีปราสาทเมืองต่ำ ในปีพ.ศ. 2545 มีการตั้งกลุ่มทอผ้าไหมชื่อว่า “กลุ่มบารายไหมไทย” มีการ บริหารจัดการโดยนางพินดา เตียวรัมย์ มีคณะกรรมการ 3คน สมาชิก 35 คน สินค้าที่ผลิตได้นำไป จำหน่ายที่ศูนย์ OTOP ภายในหมู่บ้านโคกเมือง หมู่ที่ 9 สินค้าส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าประเภทผ้าไหม มัดหมี่ นอกจากนั้นยังเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปจากศูนย์ผ้าไหม เช่น กระเป๋า และเสื่ออก สมาชิกของกลุ่ม ทอผ้าไหมได้มีการปลูกหม่อน เลี้ยงไหม สาวไหมแบบโบราณ ฟอกย้อม มัดหมี่ กวักไหม และมีการทอ ผ้าไหมจากผู้ชำนาญงาน กลุ่มทอผ้าไหมยังมีผ้าไหมที่เป็นเอกลักษณ์ คือ ผ้าไหมลายผักกูด ในปี 2555 ได้เข้าร่วมรับการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ระดับ 4 ดาว และต่อมาในปี พ.ศ. 2549 อำเภอประโคนชัย ได้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนบ้านโคกเมืองนั้นเข้าร่วมโครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งทางกรมการพัฒนาชุมชนได้มีเป้าหมายที่จะคัดเลือกให้ได้จำนวน 80 หมู่บ้าน จึงได้มอบหมายให้จังหวัดบุรีรัมย์ดำเนินการและบ้านโคกเมืองได้รับการคัดเลือกให้เป็น ตัวแทนของจังหวัดบุรีรัมย์ ต่อมาในปีงบประมาณพ.ศ. 2550 ได้รับงบประมาณจากกรมการพัฒนา ชุมชนดำเนินการพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ การพัฒนา

ผลิตภัณฑ์ OTOP การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว การบริหารจัดการหมู่บ้าน (ชุมชนบ้านโคกเมือง, 2559 : ออนไลน์)

จากการลงพื้นที่ของคณะนักวิจัย พบว่า ชุมชนมีการจัดทำผ้าไหม ซึ่งผ้าไหมเป็นผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของไทยที่ได้รับการกล่าวขานมานานในด้านความงดงามของสีสันทัน และลวดลาย ผ้าไหมเป็นสินค้าหัตถกรรมที่มีขั้นตอนการผลิตที่ใช้แรงงานคนเป็นหลัก สามารถสร้างงานให้กับชาวบ้าน และเป็นการเพิ่มรายได้ให้แรงงานในชุมชน การจัดทำผ้าไหมมีค่าใช้จ่ายด้านต้นทุนที่สูงเกินไป ทำให้ผ้าไหมมีราคาค่อนข้างสูง ผู้บริโภคกำลังการซื้อลดน้อยลง

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะนักวิจัยจึงศึกษา การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลลัพธ์ที่ได้เพื่อให้ชุมชนได้ทราบข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนที่แท้จริง สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการลดต้นทุนจากการทอผ้าไหม ช่วยส่งผลให้ชุมชนมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น และผู้นำกลุ่มทอผ้าไหมบ้านโคกเมืองสามารถนำไปใช้วางแผนในการบริหารจัดการกลุ่มทอผ้าไหมในชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดราคาขาย เพื่อสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขัน

จากการลงพื้นที่ของคณะนักวิจัย พบว่า ชุมชนมีการจัดทำผ้าไหม ซึ่งผ้าไหมเป็นผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของไทยที่ได้รับการกล่าวขานมานานในด้านความงดงามของสีสันทัน และลวดลาย ผ้าไหมเป็นสินค้าหัตถกรรมที่มีขั้นตอนการผลิตที่ใช้แรงงานคนเป็นหลัก สามารถสร้างงานให้กับชาวบ้าน และเป็นการเพิ่มรายได้ให้แรงงานในชุมชน การจัดทำผ้าไหมมีค่าใช้จ่ายในด้านต้นทุนที่สูงเกินไป ทำให้ผ้าไหมมีราคาค่อนข้างสูง ผู้บริโภคกำลังการซื้อลดน้อยลง

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาต้นทุนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 เพื่อศึกษาผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

2.3 เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

3. วิธีการดำเนินงานวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาต้นทุนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์

1.1 ศึกษาประเภทต้นทุนจากการทอผ้าไหม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ศึกษาปริมาณต้นทุนจากการทอผ้าไหมโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ซึ่งทีมวิจัยได้ลงพื้นที่ไปสัมภาษณ์สมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลต้นทุน

2. ศึกษาผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์

2.1 ศึกษาประเภทของผลตอบแทนจากการทอผ้าไหม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งทีมวิจัยได้ลงพื้นที่ไปสัมภาษณ์สมาชิกในกลุ่ม วิเคราะห์โดยการจัดหมวดหมู่ประเภทของผลตอบแทนจากการทอผ้าไหม

2.2 ศึกษาปริมาณผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่ เป็นทางการ ซึ่งทีมวิจัยได้ลงพื้นที่ไปสัมภาษณ์สมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลของผลตอบแทน

3. วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์

4. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของแหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. กลุ่มทอผ้าไหมบ้านโคกเมือง มีจำนวนต้นทุนรวมการทอผ้าไหมจากผ้าไหม จำนวน 30 ผืน โดยรวมจำนวน 27,897 บาท แยกได้ดังนี้ ค่าวัตถุดิบ จำนวน 6,664 บาท ค่าแรงงาน จำนวน 20,420 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 341 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 472 บาท เมื่อพิจารณาจากจำนวนผู้ที่ทอผ้าไหม จำนวน 30 คน พบว่า โดยเฉลี่ยมีต้นทุนรวมจากการทอผ้าไหมต่อผืน จำนวน 929.90 บาท โดยแยกเป็น ค่าวัตถุดิบ จำนวน 222.13 บาท ค่าแรงงาน จำนวน 680.67 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 11.37 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 15.73 บาท เมื่อพิจารณาจากจำนวนผู้ที่ทอผ้าไหม จำนวน 30 คน พบว่า โดยเฉลี่ยมีต้นทุนรวมจากการทอผ้าไหมต่อปี จำนวน 102,265.00 บาท โดยแยกเป็น ค่าวัตถุดิบ จำนวน 25,038.00 บาท ค่าแรงงาน จำนวน 74,286.67 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 1,215.00 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 1,725.33 บาท

2. กลุ่มทอผ้าไหมบ้านโคกเมือง มีการทอผ้าไหมต่อปี จำนวน 3,300 ผืน และมีรายได้จากการขายต่อปี จำนวน 6,600,000 บาท เมื่อพิจารณาจากผู้ที่ทอผ้าไหม จำนวน 30 คน พบว่า โดยเฉลี่ยมีการทอผ้าไหมต่อปีต่อคน จำนวน 110.00 ผืน รายได้จากการขายต่อผืนต่อคน จำนวน 2,000.00 บาท และมีรายได้จากการขายต่อปีต่อคน จำนวน 220,000.00 บาท และ

3. กลุ่มทอผ้าไหมบ้านโคกเมือง มีรายได้จากการขาย จำนวน 6,600,000 บาท และมีต้นทุนการผลิต จำนวน 3,016,190 บาท คิดเป็นกำไรขั้นต้น จำนวน 3,583,810 บาท คิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้น 54.30% คิดเป็นกำไรสุทธิ จำนวน 3,532,050 บาท คิดเป็นอัตรากำไรสุทธิ 53.52%

5. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของแหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. กลุ่มทอผ้าไหมบ้านโคกเมือง มีจำนวนต้นทุนรวมการทอผ้าไหมจากผ้าไหม จำนวน 30 ผืน โดยรวมจำนวน 27,897 บาท แยกได้ดังนี้ ค่าวัตถุดิบ จำนวน 6,664 บาท ค่าแรงงาน จำนวน 20,420 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 341 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 472 บาท เมื่อพิจารณาจากจำนวนผู้ที่ทอผ้าไหม จำนวน 30 คน พบว่า โดยเฉลี่ยมีต้นทุนรวมจากการทอผ้าไหมต่อผืน จำนวน 929.90 บาท โดยแยกเป็น ค่าวัตถุดิบ จำนวน 222.13 บาท ค่าแรงงาน จำนวน 680.67 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 11.37 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 15.73 บาท เมื่อพิจารณาจากจำนวนผู้ที่ทอผ้าไหม จำนวน 30 คน พบว่า โดยเฉลี่ยมีต้นทุนรวมจากการทอผ้าไหมต่อปี จำนวน 102,265.00 บาท โดยแยกเป็น ค่าวัตถุดิบ จำนวน 25,038.00 บาท ค่าแรงงาน จำนวน 74,286.67 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 1,215.00 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 1,725.33 บาท เนื่องจาก ในการทอผ้าไหมแต่ละผืนจะมีต้นทุนที่ใช้ในการทอ ซึ่งประกอบไปด้วย ค่าวัตถุดิบ เช่น ค่าเส้นไหม ค่าผงย้อม ค่าเชือกฟาง ค่าน้ำ ค่าแรงงาน เช่น ค่าแรงงานจากการทอ และค่าแรงงานจากย้อมสี ค่าแรงงานจากการรวักไหม ค่าแรงงานจากการมัดหมี่ และค่าใช้จ่ายในการผลิต เช่น ค่าแก๊ส ค่าไฟ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เช่น ค่าขนส่ง ค่าถุงแพ็ค ค่าเชือก ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้สามารถแยกได้เป็น ต้นทุนคงที่ คือต้นทุนรวมที่มีได้เปลี่ยนแปลงไปตามระดับของการผลิตในช่วงของการผลิตระดับหนึ่ง แต่ต้นทุนคงที่ที่มีต่อหน่วย ก็จะเปลี่ยนแปลงในทางลดลงถ้าปริมาณการผลิตเพิ่มมากขึ้น และต้นทุนผันแปรจะมีต้นทุนรวมเปลี่ยนแปลงไปตามสัดส่วนของการเปลี่ยนแปลงในระดับกิจกรรมหรือปริมาณการผลิต ในขณะที่ต้นทุนต่อหน่วยจะคงที่เท่ากันทุกๆ หน่วย ควรมีการจดบันทึกการผลิตเพื่อที่จะทราบว่าคุณต้นทุนและรายได้จากการผลิตนั้นสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มทอผ้าไหมบ้านโคกเมืองให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในการจัดระบบของสมาชิกในกลุ่มทอผ้าไหม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงจิตร์ กัวศรี (2551 : บทคัดย่อ) พบว่า 1) ด้านต้นทุนการผลิต เท่ากับ 5,195.07 บาท ประกอบด้วย 1,500 บาท แยกเป็นไหมพุ่ง 1,050 บาท และไหมยืน 450 บาท ค่าแรงงานทางตรง มีมากที่สุด 3 อันดับแรก ดังนี้ ค่าแรงงานในการทอ 2,000 บาท ค่าแรงงานการทำไหมพุ่ง 500 บาท และค่าแรงงานในการรวัก 300 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิตที่มีจำนวนมากที่สุด 3 อันดับแรกเป็นดังนี้ ค่าสี 60 บาท ค่าถ่าน 50 บาท และก๊ทอผ้า 28.06 บาท ตามลำดับ 2) กลุ่มผู้ผลิตควรผลิตหรือจัดหาวัตถุดิบจากท้องถิ่น โดยการส่งเสริมให้กลุ่มสามารถผลิตเส้นไหมให้ได้คุณภาพที่กลุ่มต้องการควรส่งเสริมและให้ความรู้แก่สมาชิกให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพควรทำการบำรุงทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตให้ถูกต้องและอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานควรมีการจดบันทึกการผลิตเพื่อที่จะทราบว่าคุณต้นทุนและรายได้จากการผลิตซึ่งสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพควรนำระบบการผลิตแบบทันเวลาพอดีมาใช้เพื่อลดต้นทุนการจัดเก็บสินค้าคงคลัง

2. กลุ่มทอผ้าไหมบ้านโคกเมือง มีการทอผ้าไหมต่อปี จำนวน 3,300 ผืน และมีรายได้จากการขายต่อปี จำนวน 6,600,000 บาท เมื่อพิจารณาจากผู้ทอผ้าไหม จำนวน 30 คน พบว่า โดยเฉลี่ยมีการทอผ้าไหมต่อปีต่อคน จำนวน 110.00 ผืน รายได้จากการขายต่อผืนต่อคน จำนวน 2,000.00 บาท และมีรายได้จากการขายต่อปีต่อคน จำนวน 220,000.00 บาท เนื่องจาก ในการทอผ้าไหมแต่ละผืนจะมีต้นทุนที่ใช้ในการผลิตที่ประกอบด้วย ค่าวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายในการผลิตแล้วอีกทั้งยังมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เช่น ค่าขนส่ง ค่าเชือก และค่าถุงแพ็ค

ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผลิตภัณฑ์ผ้าไหมได้รับความนิยมมากขึ้น และเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการรวมกลุ่มของชาวบ้านในชุมชน ได้มีการนำผ้าไหมมาแปรรูปเป็นสินค้าต่างๆ เช่น กระเป๋า ผ้าคลุมไหล่ ผ้าพันคอ ผ้าโสร่ง ผ้าขาวม้า เป็นต้น สามารถส่งผลให้ชุมชนมีรายได้จากการทอผ้าไหมมากขึ้น นอกจากนั้นในการทอผ้าไหมของกลุ่มทอผ้าไหมบ้านโคกเมืองได้มีการคิดค้นลวดลายโบราณจากประตูของปราสาทเมืองต่ำ และลายผักกูดที่เป็นเอกลักษณ์ประจำชุมชนหรือลวดลายต่างๆ ที่ทำสืบต่อกันมา และการผลิตผ้าไหมที่มีคุณภาพด้วยงานฝีมือของกลุ่มทอผ้าทำให้ผ้าไหม เป็นที่ดึงดูดใจผู้ซื้อให้มีความสนใจในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธาณินทร์ ไชยเย็น (2558 : บทคัดย่อ) พบว่า ปริมาณขายจำนวน 498 ผืน คิดเป็นรายได้รวมเท่ากับ 314,260 บาท ต้นทุนรวมเท่ากับ 293,127.50 บาท ซึ่งต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหม ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายในการผลิตและค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารโดยเกือบ 2 ใน 4 เป็นต้นทุนวัตถุดิบทางตรง เมื่อพิจารณาผลตอบแทนที่ได้ภายใต้สมมติฐานทั้งสองพบว่า ค่อนข้างแตกต่างกันมาก เนื่องจากต้นทุนค่าแรงงานทางตรงมีส่วนค่อนข้างสูงคิดเป็นร้อยละ 31.02 ของต้นทุนรวมโดยกรณีรวมต้นทุนค่าแรงงานทางตรงค่า ROI เท่ากับ ร้อยละ 5.19 ค่า NPM เท่ากับ ร้อยละ 6.72 ขณะที่จุดคุ้มทุนด้านรายได้จากการขายเท่ากับ 87,215.69 บาท และจุดคุ้มทุนด้านปริมาณขายเท่ากับ 91.40 ผืน ส่วนกรณีไม่รวมต้นทุน ค่าแรงงานทางตรงค่า ROI เท่ากับ ร้อยละ 35.40 ค่า NPM เท่ากับ ร้อยละ 35.66 ขณะที่จุดคุ้มทุนด้านรายได้จากการขายเท่ากับ 40,018.97 บาท

3. กลุ่มทอผ้าไหมบ้านโคกเมือง มีรายได้จากการขาย จำนวน 6,600,000 บาท และมีต้นทุนการผลิต จำนวน 3,016,190 บาท คิดเป็นกำไรขั้นต้น จำนวน 3,583,810 บาท คิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้น 54.30% คิดเป็นกำไรสุทธิ จำนวน 3,532,050 บาท คิดเป็นอัตรากำไรสุทธิ 53.52% เนื่องจากการดำเนินงานทอผ้าไหม กลุ่มทอผ้าไหมจะมีการคำนวณต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการทอผ้าไหม ทำให้กลุ่มทอผ้าไหมได้รู้ถึงต้นทุนที่ลงทุนไปแล้วลงทุนอะไรไปบ้าง โดยรวมผลิตภัณฑ์กลุ่มทอผ้าไหมถือเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและมีความสามารถในการทำกำไร ไม่มีขั้นตอนการผลิตที่ซับซ้อนแต่ต้องใช้ทักษะการทอผ้าไหม เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดราคาขายผ้าไหมว่าจะกำหนดราคาไปในทิศทางใดจึงจะทำให้ได้กำไรจากการขายเพิ่มขึ้น ทางกลุ่มทอผ้าไหมจึงมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูงทำให้กำไรสุทธิที่ได้รับค่อนข้างต่ำและบางครั้งมีการขาดเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม เนื่องจากต้องซื้อวัตถุดิบล่วงหน้าให้เพียงพอกับปริมาณการผลิต โดยใช้ต้นทุนและค่าใช้จ่ายเป็นแนวทางการดำเนินงานที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ส่งผลให้กลุ่มทอผ้าไหมมีผลการดำเนินงานเป็นกำไรขั้นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริญญา สันธิติธนาวัฒน์ (2559 : บทคัดย่อ) พบว่า โดยเฉลี่ยผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง/คน จำนวน 56 หูก ต้นทุนการผลิต/หูก จำนวน 9,918.27 บาท ต้นทุนการผลิต/ปี จำนวน 564,027.82 บาท 3) หัวหน้ากลุ่มศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน ตำบลนาโพธิ์เกี่ยวกับปริมาณการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงตลอดทั้งปี มีผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงที่ผลิตได้ทั้งหมด 66 หูก มีรายได้จากการขาย/ปี จำนวน 12,320,000 บาท มีรายได้จากการขาย/หูก 220,000 บาท ซึ่งเมื่อพิจารณา ทั้ง 11 คน จะพบว่า โดยเฉลี่ยมีผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดงที่ผลิตได้/คน 56 มีรายได้จากการขาย/ปี จำนวน 1,120,000 บาท มีรายได้จากการขาย/หูกจำนวน 20,000 บาท 4) หัวหน้ากลุ่มศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน ตำบลนาโพธิ์ จำนวน 11 คน มีรายได้จากการขาย จำนวน 12,320,000 บาท และ

มีต้นทุนรวม จำนวน 6,330,586 บาท โดยแยกเป็น ต้นทุนขายจำนวน 6,204,306 บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 126,280 บาท ซึ่งส่งผลให้หัวหน้ากลุ่มศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน ตำบลนาโพธิ์ มีกำไรขั้นต้นจากการดำเนินงาน จำนวน 6,115,694 บาท คิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้น 49.64 และมีกำไรสุทธิจากการดำเนินงาน จำนวน 5,989,414 บาท คิดเป็นอัตรากำไรสุทธิ 48.62%

6. สรุปผล

การศึกษา การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของแหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปผลได้ ดังนี้ ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาต้นทุนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของกลุ่มทอผ้าไหมบ้านโคกเมือง มีต้นทุนที่สูง ชาวบ้านไม่มีการจดบันทึกข้อมูลค่าใช้จ่ายแต่ใช้วิธีการจดจำ เนื่องจาก การปฏิบัติหลายครั้งจนทำให้เกิดความชำนาญหรือเกิดจากภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมา การศึกษาผลตอบแทนชาวบ้านได้กำหนดราคาในการจำหน่ายผ้าไหมตามที่กลุ่มตั้งไว้ ประมาณ 2,000 – 2,500 บาท ทำให้ทราบถึงรายได้ที่หักจากต้นทุนแล้ว ส่งผลให้ชุมชนมีรายได้จากการทอผ้าไหมมากขึ้น และการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลลัพธ์ที่ได้ชุมชนได้ทราบข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนที่แท้จริง สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการลดต้นทุนจากการทอผ้าไหม ช่วยส่งผลให้ชุมชนมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น ผู้นำของกลุ่มทอผ้าไหมบ้านโคกเมืองสามารถนำไปใช้วางแผนในการบริหารจัดการกลุ่มทอผ้าไหมในชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดราคาขาย เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้
 - 1.1 ชุมชนบ้านโคกเมืองสามารถนำต้นทุนและผลตอบแทนไปใช้เป็นแนวทางในการ ลดต้นทุนจากการทอผ้าไหม
 - 1.2 ผู้นำชุมชนสามารถใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการบริหารชุมชน เพื่อบริหารชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต
 - 2.1 ควรศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมในหลายๆ พื้นที่เพื่อนำผลจากการศึกษามาเปรียบเทียบกับการศึกษาในครั้งนี้
 - 2.2 ควรศึกษาผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นๆ ในชุมชน หรือผลิตภัณฑ์แปรรูปชนิดอื่นๆ และเขตพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อให้เกิดความครอบคลุม ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางในการพัฒนาที่แตกต่างกันออกไป

เอกสารอ้างอิง

- ข้อมูลจังหวัดบุรีรัมย์. (2560). **ประวัติบ้านโคกเมือง**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก www.cddburiaram.com/photo/3807.docx. (สืบค้นเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2560).
- จริญญา สันธิติธนาวัฒน์ และคณะ. (2559). **การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์**. รายงานการวิจัยคณะวิทยาการจัดการ. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธานินทร์ ไชยเย็นชน. (2558). “การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกกลุ่มทอผ้าไหมบ้านหนองตาไก่ จังหวัดบุรีรัมย์.” **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยธนบุรี** 9(19): 51 - 52.
- ดวงจิตร ก้าวศรี. (2551). **การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมแพรวาลายเกาะบ้านโพธิ์ อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ บช.ม. (การบัญชี). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.ประวัติ สมเป็นและคณะ. (2548). **ความต้องการผ้าไหมของตลาดภายในประเทศ.รายงานการวิจัย โครงการยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดและยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสุรินทร์**.
- ทัมพร แต่ศิริเวชช์. (2545). **บทเรียนวิถีทัศน์ชีวิตเพื่อการฝึกอบรม เรื่องอิมเมจเรดดี**. วิทยานิพนธ์ (เทคโนโลยีการศึกษาทางการอาชีพ และเทคนิคศึกษา). ค.อ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สลักกัญญา สมฤทธิ์ และคณะ. (2555). “การบริหารต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์จากผ้าทอไทลื้ออำเภอยางชุมน้อย จังหวัดพะเยา.” **วารสารการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง**. 5(1): 116 - 117.